

Jegyzőkönyv kivonat

Jelölt neve: Gerencsér Árpád József

Doktori védés időpontja: 2017. 02. 28.

11. Az új tudományos eredmények összefoglalása, a munka értékelése tartalmi és módszertani szempontból, esetleges különvélemények, a bírálóbizottság állásfoglalása a nyilvános vitában vitatott kérdésekről:

- a) Az értekezés tartalmi és formai előírásokat rögzítő Doktori Szabályzat 35. §-nak mindenben megfelel. A felhasznált és hivatkozott források korszerűek, relevánsak, a forrásmegjelölések korrektek, a hivatkozott irodalmak egyértelműen azonosíthatóak. Forráskezelése, lábjegyzetei példaértékűek. Az értekezés 585 lábjegyzetet, a felhasznált irodalom jegyzéke pedig 18 oldalon sorolt könyv, folyóirat cikk, tanulmány és számos internetes forrást jelölt meg. A disszertációban felhasznált irodalom a témához illeszkedő, rendkívül sokrétű, monumentális jelleget ölt. Az értekezéshez készített 26 táblázat és 45 ábra egyértelműsíti, igazolja, s jól kiegészíti a szerző mondanivalóját.
- b) A választott téma aktualitását elsősorban az adja, hogy az értekezésben a szerző egy tartós és stratégiai szempontból fontos válságövezet biztonságföldrajzi kérdéseit veszi górcső alá. A szerző fontos témát választott, mert egy olyan feszültségekkel terhelt térséget mutat be a konfliktusaival, a nagyhatalmak érdekütközéseivel, amely biztonságpolitikai szempontból napi szintű figyelmet kap a nemzetközi kapcsolatok komplex rendszerében. A régiót érintő akár globális, akár regionális jövőbeli kihívások, biztonságot érintő kockázatok, fenyegetések reálisak. Így a regionális együttműködés bármilyen formája, a problémák korai előrejelzése, kezelése, a közös fellépés, a közös érdekek megjelenítése hatással van a térség biztonságára. Témája összhangban van a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi Doktori Iskola kutatási terveivel, kutatási témáival.
- c) A tudományos probléma megfogalmazása helyes és jó koncepció mentén alakult ki, kijelöli azokat a tényezőket, amelyeket a vizsgálatait és kutatásait során folyamatosan figyelembe vesz, azokat jól indokolja. A célkitűzések megfogalmazása, a felállított kutatási hipotézisek és azok hátterül szolgáló elméleti és szakirodalmi alapok, a hipotézisek igazolására kidolgozott vizsgálati módszerek és eszköztár logikus, jól áttekinthető rendszerbe illeszkednek. A Jelölt kutatási stratégiája: az elemzés a biztonságföldrajz vizsgálati módszerein alapulva vizsgálja a klasszikus katonaföldrajzi tényezőket és a biztonság összetevőit, majd hozzárendelve ehhez sorra veszi a lehetséges válságelemeket, a katonai és nem katonai kihívások jellemzőit, összefüggéseit.
- d) Az anyag felépítése logikus és átgondolt. A jelölt a témát hat érdemi és egy összegzett következtetések, tudományos eredmények című fejezetben fejti ki, mondanivalóját átlagon felüli mennyiségű hazai és különösen nemzetközi szakirodalomból vett példákkal támasztja alá. A fejezetek terjedelme megfelelő, a dolgozat szerkezete alapvetően arányos, bár a harmadik fejezet egy kissé túlsúlyozott.
- e) A felhasználhatóságra vonatkozó ajánlások összhangban vannak az elvégzett kutatómunkával, annak eredményeivel, különös tekintettel az új tudományos eredményekre.
- f) A Jelölt a bizottság által feltett kérdésekre jól, logikusan válaszolt. A válaszadásban tükröződött az elmélyültsége a témában.
- g) A Bizottság az értekezést a Jelölt saját munkájának fogadja el, mind elméleti, mind gyakorlati ismereteit, kutatásait és a megszerzett tapasztalatait alkotó módon felhasználta a téma vizsgálata során, majd ennek alapján fogalmazta meg eredményeit és ajánlásait. Önálló kutatómunkát tükröz, amely tartalmaz új tudományos eredményeket.

A Bíráló Bizottság a következő, az értekezésben az 1., 2., és 4. sorszámmal jelölt új tudományos eredményeket ismeri el:

1. Meghatározta a biztonságföldrajz tudomány-rendszertani helyét, és definiálta az elemzési módszerét.
2. Bizonyította, hogy a Szovjetunió összeomlása után a Kaukázus térségében létező hatalmi vákuum betöltése nem történt meg. Továbbá igazolta, hogy a térség feletti ellenőrzés megszerzéséért, és a nyersanyagforrásokért, több szereplő versenyez: kulturális alapon Irán, Törökország, gazdasági alapon India, Kína is jelentős erőfeszítéseket tesz – az Amerikai Egyesült Államok, az Európai Unió és az Oroszországi Föderáció mellett – térségbeli státuszának erősítésére. Mindez, illetve a kaukázusi független államok keretein belül fokozódó nacionalizmus robbanékony légkört, és instabil biztonsági környezetet eredményeztek.
4. Bemutatta a Kaukázus térség instabilitását, a térségbeli komplex és többszintű válságok és konfliktusok okait, globális jelentőségét és kihatásait. Továbbá igazolta, hogy a Kaukázus térség konfliktusainak gyökere rendkívül összetett és történelmi háttérű. Az egész térség szenved a válságoktól, a konfliktusoktól, a gazdasági elmaradottságtól, a terrorizmus és a szervezett bűnözés szorításától. Természeti, társadalmi, gazdasági és nagyhatalmi okok együttesen alkotják a térség válságainak okait.